

Облігації місцевих позик як інструмент залучення коштів для фінансування інвестиційних проектів

СЕРГІЙ МОСКВІН,

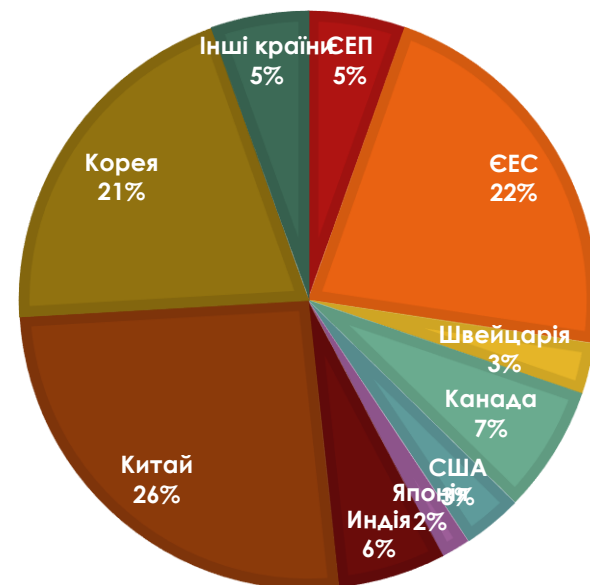
ПРЕЗИДЕНТ ГРОМАДСЬКОЇ СПІЛКИ «УКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ РИНКІВ КАПІТАЛУ»

Світовий ринок муніципальних облігацій

- ▶ За даними інформаційного агентства Cbonds в обігу знаходяться муніципальні облігації **43** країн на загальну суму **2 трлн. USD**
- ▶ У більшості країн муніципальні облігації можуть випускати не тільки міста, але й території (провінції, департаменти, області тощо)
- ▶ Муніципальні облігації випускаються як місцеві або як єврооблігації, номіновані в іноземній валюті для розміщення на міжнародних фінансових ринках
- ▶ Лідерами випусків є Китай, ЄЕС, Корея, Канада
- ▶ Середній обсяг випуску – **300 млн. USD**
- ▶ Облігації випускаються, як правило, на **3-5-7 років**

СТРУКТУРА РИНКУ МУНІЦИПАЛЬНИХ ОБЛІГАЦІЙ (ЗА КІЛЬКІСТЮ ВИПУСКІВ В ОБІГУ)

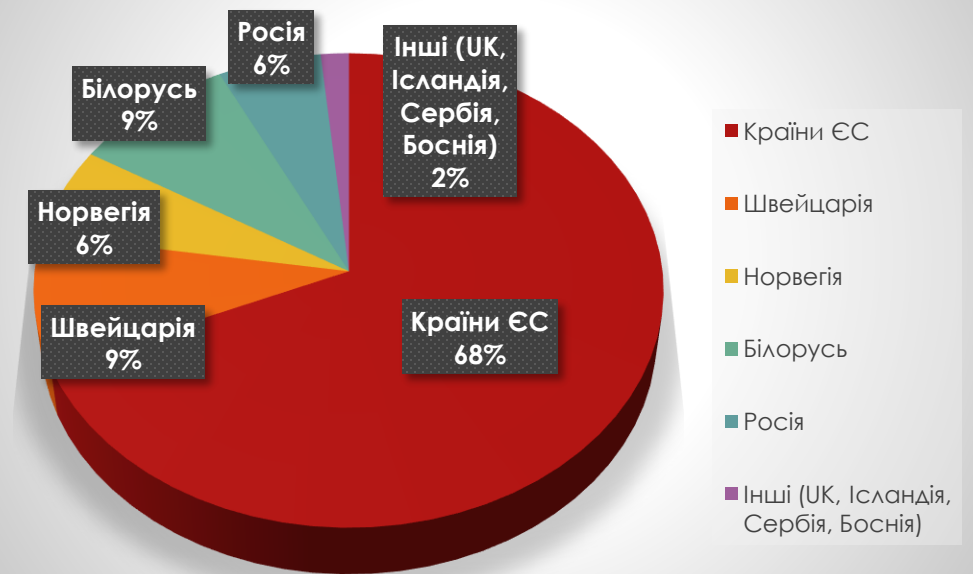
■ ЄЄП   ■ ЄЕС   ■ Швейцарія   ■ Канада   ■ США
■ Японія   ■ Індія   ■ Китай   ■ Корея   ■ Інші країни

Європейський ринок муніципальних облігацій

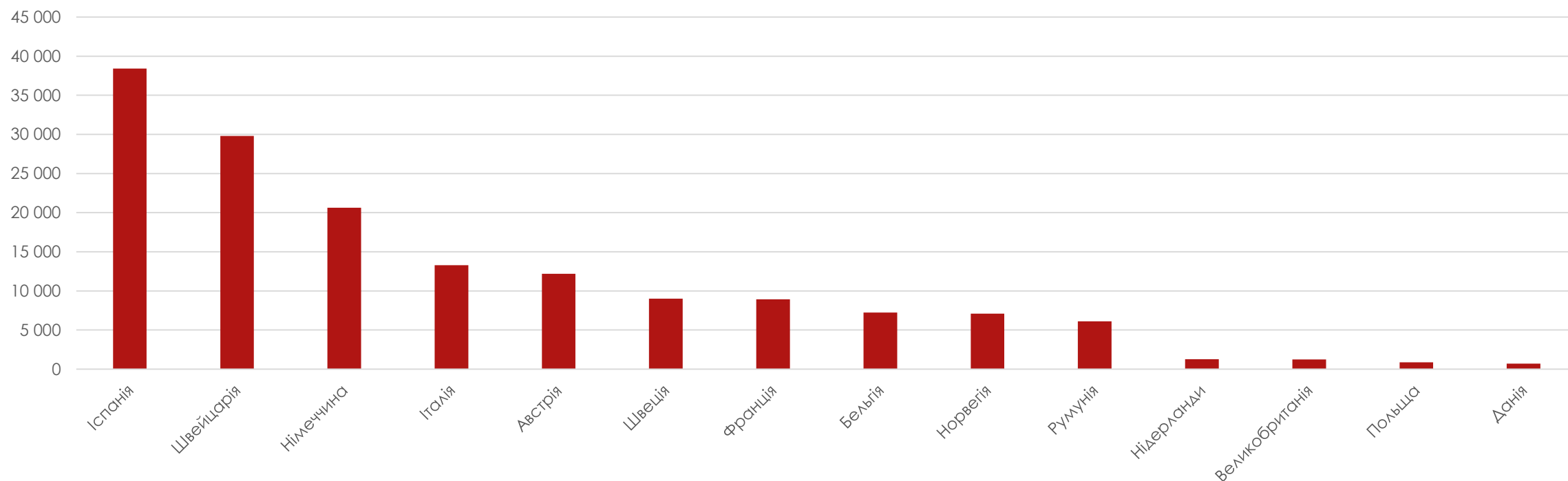
- На європейському ринку в обігу знаходяться муніципальні облігації **25** країн на загальну суму **170,6 млрд. EUR**
- На країни ЄЕС припадає **68%** за кількістю випусків і майже **70%** за обсягом
- Закономірність: муніципальні облігації випускаються здебільшого у тих країнах, де більш високий рівень децентралізації і де більше розвинене місцеве самоврядування
- Середній обсяг випуску – **80 млн. EUR**, але у таких країнах як Німеччина та Польща переважають невеликі за обсягом випуски: **від 10 до 30 млн. EUR**
- У 2017 році перші випуски здійснила **Боснія та Герцеговина**

Структура європейського ринку муніципальних облігацій (зв кількістю випусків в обігу)

Лідери серед європейських країн у випуску муніципальних облігацій

Обсяг випусків муніципальних облігацій в обігу, млн. євро

КОРОТКО ПРО ОБЛІГАЦІЇ МІСЦЕВИХ ПОЗИК В УКРАЇНІ

- Облігації можуть існувати виключно в бездокументарній формі
- Емітент може розміщувати відсоткові та дисконтні, звичайні та забезпечені облігації (гарантія або порука)
- ОМП можуть бути номіновані у гривні та іноземній валюті
- Облігації можна випускати серіями
- Для розміщення ОМП потрібно погодження Мінфіну
- Реєстрацію випуску ОМП здійснює НКЦПФР
- За випуск ОМП державне мито не сплачується
- Депозитарне обслуговування здійснює НБУ
- Емітент ОМП не розкриває регулярну інформацію
- Операції нерезидентів з ОМП не оподатковуються

Динаміка реєстрацій випусків облігацій внутрішніх місцевих позик з 2003 року по жовтень 2017 року в Україні

Рік	Сума (млн грн)	Випуски (шт.)
2003	150,00	1
2004	145,00	3
2005	375,00	10
2006	88,50	7
2007	156,30	8
2008	974,00	15
2009	380,00	3
2011	584,50	8
2012	5680,25	12
2014	2625,00	1
Усього	11,158 млрд грн.	68

Місцеві ради, що успішно випустили і розмістили облігації місцевих позик

Місцеві ради, що успішно випустили і розмістили муніципальні облігації

Місцева рада	Обсяг емітованих облігацій, млн грн
Бердянська міська рада	10,00
Бориспільська міська рада	9, 00
Верховна Рада АР Крим	400,00
Вінницька міська рада	<u>45,00:</u> 20,0 – 2006 рік 15,0 – 2007 рік 10,0 – 2008 рік
Дніпропетровська міська рада	100,0
Донецька міська рада	<u>250,0:</u> 20,0 – 2004 рік 45,0 – 2005 рік 50,0 – 2006 рік 75,0 – 2008 рік 60,0 – 2009 рік

Місцева рада	Обсяг емітованих облігацій, млн грн
Запорізька міська рада	<u>235,00:</u> 25,0 – 2004 рік 75,0 – 2005 рік 60,0 – 2008 рік 25,0 – 2011 рік 50,0 – 2012 рік
Івано-Франківська міська рада	5,50
Київська міська рада	<u>8290,25:</u> 150,0 – 2003 рік 100,0 – 2004 рік 5415,25 – 2012 рік 2625,0 – 2014 рік
Комсомольська міська рада	8,00
Краматорська міська рада	15,00

Місцеві ради, що успішно випустили і розмістили муніципальні облігації

Місцева рада	Обсяг емітованих облігацій, млн грн
Луганська міська рада	<u>79,30:</u> 29,3 – 2007 рік 50,0 – 2008 рік
Луцька міська рада	<u>60,00:</u> 10,0 – 2007 рік 30,0 – 2008 рік 20,0 – 2009 рік
Львівська міська рада	<u>682,00:</u> 92,00 - 2007 рік 200,0 – 2008 рік 300,0 – 2009 рік 90,00 – 2012 рік
Одеська міська рада	<u>155,00:</u> 150,0 – 2005 рік 5,0 – 2006 рік

Місцева рада	Обсяг емітованих облігацій, млн грн
Сєверодонецька міська рада	20,00
Харківська міська рада	<u>704,50:</u> 100,0 – 2005 рік 505,0 – 2008 рік 99,5 – 2011 рік
Черкаська міська рада	<u>65,00:</u> 5,0 – 2005 рік 60,0 – 2011 рік
Кременчуцька міська рада	25,00
Загалом	11,158 млрд грн

На які цілі використовувались кошти від розміщення облігацій місцевих позик

- ▶ реалізація проектів капітального будівництва та реконструкція об'єктів інфраструктури міста
- ▶ придбання основних фондів для комунальних підприємств
- ▶ капітальний ремонт житлового фонду
- ▶ будівництво житла
- ▶ ремонт доріг
- ▶ впровадження енергозберігаючих технологій
- ▶ реконструкція зовнішнього освітлення міста та ін.

ЧОМУ МІСЬКІ РАДИ ПЕРЕСТАЛИ ВИПУСКАТИ ОБЛІГАЦІЇ МІСЦЕВИХ ПОЗИК?

- Високі відсоткові ставки (ОВДП не нижче облікової ставки 17%)
- Наявність більш дешевих ресурсів (наприклад, NEFCO)
- Відсутність принципу «мовчазної згоди» Мінфіну
- Обмеження щодо випуску та обслуговування боргу
- Неосвіченість фахівців у питаннях емісії облігацій

Обмеження щодо випуску облігацій місцевих позик

- ▶ Сукупний обсяг запозичень до місцевого бюджету шляхом випуску облігацій місцевих позик **не може перевищувати обсягу дефіциту бюджету розвитку** спеціального фонду місцевого бюджету на відповідний рік
- ▶ Видатки місцевого бюджету **на обслуговування місцевого боргу не можуть перевищувати 10 відсотків видатків загального фонду місцевого бюджету** протягом будь-якого бюджетного періоду, коли планується обслуговування місцевого боргу
- ▶ Загальний обсяг місцевого боргу та гарантованого територіальною громадою міста боргу станом на кінець бюджетного періоду **не може перевищувати 200 відсотків** середньорічного індикативного прогностного обсягу надходжень бюджету розвитку
- ▶ **Часові обмеження:** всі процедури треба зробити протягом одного бюджетного року

Порядок здійснення емісії облігацій місцевих позик

Згідно з Законом
«Про внесення змін до
деяких законодавчих
актів України щодо
спрощення ведення
бізнесу та залучення
інвестицій емітентами
цінних паперів» (від
16.11.2017 № 2210-VIII

1. Затвердження міською радою проекту рішення про обсяг та умови здійснення запозичення шляхом випуску облігацій
2. Отримання погодження Мінфіном обсягу та умов здійснення запозичення
3. Прийняття міською радою рішення про здійснення запозичення у формі випуску облігацій
4. Укладення у разі потреби договору з андеррайтером

5. Подання до НКЦПФР документів для реєстрації випуску облігацій
6. Реєстрація випуску облігацій
7. Укладення з НБУ договору про обслуговування випусків цінних паперів
8. Присвоєння коду ISIN

9. Розміщення облігацій
10. Затвердження результатів емісії облігацій
11. Подання до НКЦПФР документів для реєстрації звіту про результати емісії облігацій
12. Реєстрація звіту про результати емісії облігацій та видача свідоцтва про реєстрацію випуску облігацій

Повноваження, які передаються уповноваженому органу (виконавчому комітету міської ради)

- ▶ оформлення та підписання рішення про емісію облігацій
- ▶ укладення з Національним банком України договору про обслуговування випуску облігацій
- ▶ залучення до розміщення андеррайтера (у разі необхідності)
- ▶ зміна дат початку та закінчення розміщення облігацій (в межах відповідного бюджетного періоду)
- ▶ затвердження результатів емісії облігацій
- ▶ затвердження звіту про результати емісії облігацій
- ▶ викуп облігацій у випадках, передбачених рішенням про емісію облігацій
- ▶ дострокове закінчення розміщення облігацій (за умови, що на запланований обсяг облігацій укладено договори з першими власниками та облігації повністю оплачено)
- ▶ повернення внесків, внесених в оплату за облігації, у разі визнання емісії недійсною або у разі незатвердження у встановлені законодавством строки результатів емісії облігацій
- ▶ проведення дій щодо забезпечення укладення договорів з першими власниками у процесі розміщення облігацій

Вимоги до рішення про емісію облігацій місцевих позик

1. Інформація про емітента та його фінансово-господарський стан
  - ▶ найменування, код ЄДР, місцезнаходження
  - ▶ інформація про формування місцевого бюджету на поточний рік
  - ▶ інформація про фінансовий стан емітента в поточному році та протягом п'яти останніх років
  - ▶ інформація про грошові зобов'язання емітента
2. Інформація про облігації, щодо яких прийнято рішення про емісію

Основні витрати емітента облігацій місцевих позик в процесі їх емісії

Вид витрат	Витрати, грн.
Призначення коду ISIN (міжнародного ідентифікаційного номеру цінних паперів)	1 975
Обслуговування випуску облігацій	750
Депонування тимчасового глобального сертифіката	420
Депонування глобального сертифіката	420
Підключення та підтримка терміналу для доступу до торговельної системи фондової біржі (якщо здійснюється публічна пропозиція через фондову біржу)	1 100
Послуги з інформаційно-технічної підтримки (якщо оприлюднення здійснюється в загальнодоступній інформаційній базі даних НКЦПФР про ринок цінних паперів)	5 380
ВСЬОГО	10 015

Додаткові витрати емітента облігацій місцевих позик в процесі їх емісії

Вид витрат	Витрати
Послуги рейтингового агентства	Від 20 000 грн до 50 000 грн
Послуги фінансового консультанта	Від 2 000 грн до 200 000 грн
Організація реєстрації випуску	Від 2 000 грн до 150 000 грн
Послуги андеррайтингу	0,1 – 10 % від номінальної вартості розміщених облігацій або від суми, на яку розміщено облігації

ПОРІВНЯННЯ УМОВ ОДЕРЖАННЯ КРЕДИТУ І ВИПУСКУ ОБЛІГАЦІЙ МІСЦЕВИХ ПОЗИК

	Ощадбанк	Облігації місцевих позик
Процента ставка, грн.	21%	17%
Строк запозичення	до 3 років	до 5 років
Одноразова комісія при наданні кредиту	від 0,5 %;	0%
Погашення кредиту (облігацій)	щомісячно/щоквартально	у кінці строку
Сплата процентів	щомісячно	щоквартально/щорічно
Забезпечення кредитування (облігацій)	нерухоме та рухоме майно, майнові права, порука	не потрібно

Для чого потрібні кошти від розміщення облігацій місцевих позик

- ▶ будівництво та реконструкція водопровідних та каналізаційних очисних споруд, доочищення питної води
- ▶ модернізація систем теплопостачання
- ▶ заміна природного газу альтернативними видами палива
- ▶ реконструкція та ремонт житлових будинків, оснащення житлового фонду будинковими засобами обліку енергоносіїв та споживання води,
- ▶ капітальний ремонт, реконструкція, будівництво мереж зовнішнього освітлення вулиць
- ▶ впровадження енергозберігаючих технологій
- ▶ будівництво, капітальний ремонт та реконструкція об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства
- ▶ розвиток дорожнього господарства, будівництво, реконструкція, ремонт та утримання доріг місцевого значення

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

ЧЕРЕЗ ЗМІНИ – ДО УСПІХУ

Громадська спілка «Українське об'єднання ринків капіталу»

